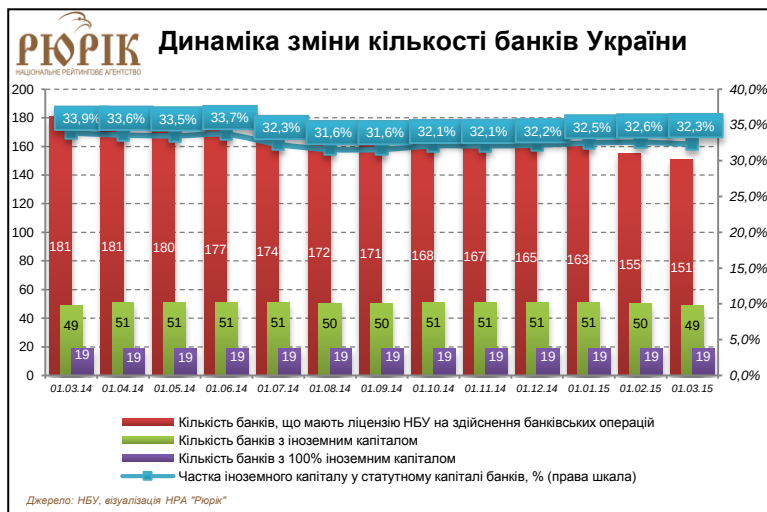

НРА «Рюрік» відзначає наступні ключові зміни в банківській системі України за результатами лютого 2015 року:

– Станом на 01.03.2015 р. кількість банків, що мають ліцензію НБУ на здійснення банківських операцій, становила 151 (в т.ч. 49 банківських установ з іноземним капіталом). Так, протягом лютого 2015 року НБУ прийняв рішення про відкликання ліцензій чотирьох банківських установ.

Загалом, на дату написання огляду, з початку 2014 року внаслідок погіршення платоспроможності, до 46 банківських установ було запроваджено тимчасову адміністрацію (з них по 31 банку вже було прийнято рішення про ліквідацію, в 15 працює тимчасова адміністрація). Варто зауважити, що окремі банківські установи були визнані неплатоспроможними внаслідок порушення ними законодавства з питань фінансового моніторингу та здійснення ними ризикових операцій. Регулятором приймаються заходи щодо вирішення проблем з цілеспрямованим банкрутством приватних банків їхніми акціонерами. Так, НБУ передбачено введення відповідальності (в т.ч. у вигляді позбавлення волі) власників банківських установ та топ-менеджменту за цілеспрямоване банкрутство.

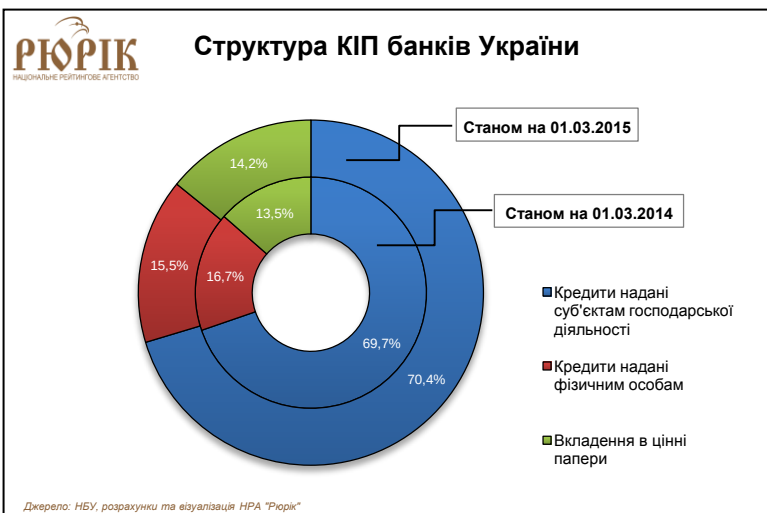
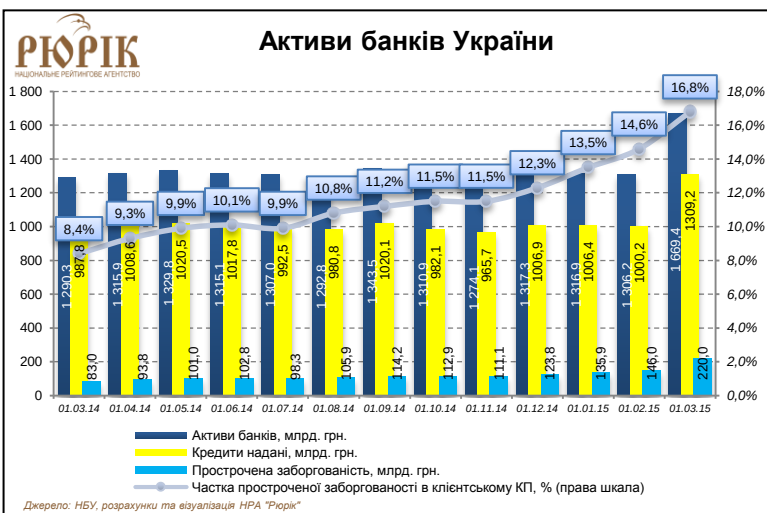
Окремо слід зазначити, що всі банківські установи, за виключенням однієї,¹ після введення тимчасової адміністрації були ліквідовані, незважаючи на проявлення з боку найбільших вкладників ініціативи щодо здійснення докапіталізації та входження в капітал.

– Сукупний обсяг активів БСУ протягом лютого 2015 року збільшився майже на 1/3 та станом на 01.03.2015 р. становив 1 669,4 млрд. грн. Збільшення сукупного обсягу активів БСУ відбувалось внаслідок значної девальвації національної валюти, що відобразилось на збільшенні валютних залишків активів БСУ. Так, протягом лютого 2015 року курс національної валюти щодо долара США зменшився більше ніж на 10 грн. та станом на 01.03.2015 р. складав 2 685,81 грн. / 100 дол. США.

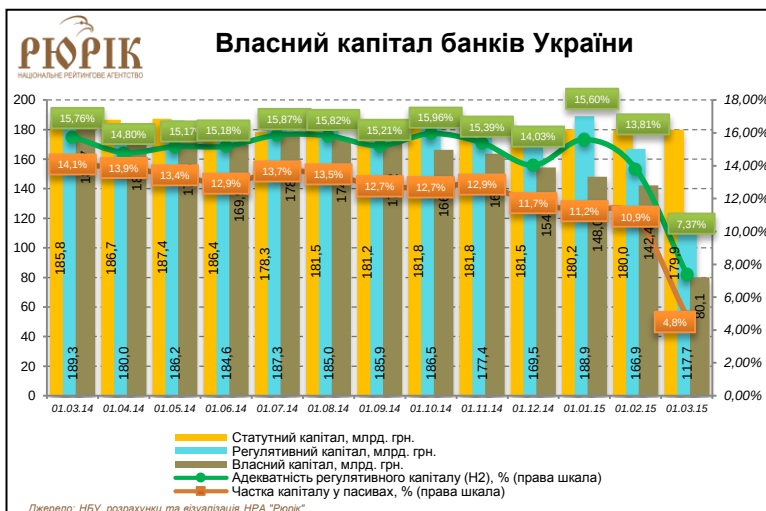
Для підтримки ліквідності банків, НБУ протягом лютого були надані кредити рефінансування 26 банкам в обсязі 30 833,27 млн. грн. за середньозваженою відсотковою ставкою 21,88%. Доцільно зазначити, що, НБУ поетапно підвищував облікову відсоткову ставку, що, в свою чергу, відображалось на зростанні вартості коштів на міжбанківському ринку (зважаючи на той факт, що банківські установи працюють в умовах обмеженої ліквідності). Незважаючи на залучення кредитів рефінансування від НБУ, поступове вилучення вкладів протягом лютого чинило тиск на ліквідність БСУ. Так, обсяг коштів на коррахунках протягом лютого зменшився на 6 400,2 млн. грн. та станом на 01.03.2015 р. складає 27 467,9 млн. грн.

З метою підтримки ліквідності комерційних банків, НБУ було прийнято ряд заходів, серед яких: встановлення обмежень на зняття коштів з рахунків в національній та іноземній валютах, встановлення нових нормативів обов'язкового резервування, зменшення обсягу обов'язкових резервів, які мають щоденно зберігатись на кореспондентському рахунку в НБУ, встановлення обмежень на здійснення дострокового викупу цінних паперів власної емісії та інші. Однак, враховуючи той факт, що наразі основним джерелом фінансування активних операцій банків є кошти населення, значна кількість банківських установ з метою збереження клієнтської бази та для підтримки ліквідності суттєво підвищує відсоткові ставки за вкладними рахунками, що свідчить про прийняття високоризикової стратегії. Станом на 01.03.2015 р. нормативи ліквідності Н4, Н5 та Н6 складали 57,94%, 79,45% та 80,85% відповідно.

Протягом лютого 2015 року обсяг вкладень в ЦП збільшився майже на 45 млрд. грн. (в т.ч. внаслідок девальвації) та станом на 01.03.2015 р. складає 210,95 млрд. грн. (в т.ч. 126,16 млрд. грн. – ОВДП). Варто зауважити, що Нацбанком було введено обмеження для комерційних банків щодо інвестування в недержавні ЦП, що перебувають поза лістингом фондових бірж. Щодо ОВДП, то після вилучення їх зі складу активів, які можуть включатися до складу обов'язкових резервів, банки або частково здійснили продаж ОВДП, або утримують їх в портфелі для отримання рефінансування від НБУ. При цьому, основними держателями ОВДП серед банківських установ виступають державні банки.

¹ На основі ПАТ «ТЕРРА БАНК» створено перехідний банк ПАТ «ПЕРЕХІДНИЙ БАНК «КРИСТАЛБАНК».

– Протягом лютого 2015 року обсяг **клієнтського кредитного портфеля** внаслідок девальвації національної валюти збільшився на 1/3 та станом на 01.03.2015 р. складає 1 309,23 млрд. грн. При цьому, обсяги кредитування в національній валюті та в доларовому еквіваленті зменшилися. Зменшення обсягу клієнтського кредитного портфеля БСУ відбувалося в першу чергу за рахунок скорочення кредитування корпоративного бізнесу. Загалом, зменшення обсягу кредитування відбувається на фоні обмеженої ліквідності, а також незначного обсягу позичальників з високою кредитоспроможністю. При цьому, як стало відомо, НБУ заборонив здійснення кредитування на купівлю іноземної валюти. Незважаючи на зменшення обсягу валютних кредитів (в доларовому еквіваленті) внаслідок девальвації гривні, балансова вартість таких кредитів збільшилась. Так, частка валютних кредитів в загальному клієнтському кредитному портфелі залишається значною та складає 59,97%. При цьому, близько 1/5 валютних кредитів були надані населенню (в т.ч. значна частка валютних кредитів була надана ще в 2008-2009 рр. на придбання і будівництво нерухомості). Наразі НБУ узгоджує з банківськими установами умови щодо реструктуризації валютних кредитів населенню, що передбачає в першу чергу, конвертацію валютних кредитів в гривневі.

Обсяг простроченої заборгованості протягом лютого 2015 року збільшився на 50,62% (73 923 млн. грн.) та станом на 01.03.2015 р. складає 219 950 млн. грн., що відповідає 16,8% клієнтського кредитного портфеля. На думку НРА «Рюрік», обсяг неробочих кредитів є значно вищим, враховуючи той факт, що наразі банківські установи намагаються максимально реструктуризувати наявну проблемну заборгованість. При цьому, очікується подальше доформування резервів під сумнівні до повернення активи, враховуючи продовження бойових дій на сході України. Разом з тим, суттєве доформування резервів під активні операції значною мірою негативно впливає на рівень капіталізації банківських установ, що, в свою чергу, вимагає від їх власників додаткових фінансових впливів для підтримки бізнесу.

– З огляду на погіршення якості активів та збиткову діяльність, **обсяг власного капіталу** банків протягом лютого зменшився на 62,31 млрд. грн. та станом на 01.03.2015 р. складає 80 054 млн. грн. Адекватність регулятивного капіталу станом на 01.03.2015 р. є нижчою за гранично встановлений мінімум та складає 7,37%.

– Протягом лютого 2015 року сукупний **обсяг зобов'язань БСУ** збільшився на 425 516 млн. грн. та станом на 01.03.2015 р. складає 1 589,3 млрд. грн. Частка валютних вкладів в клієнтському портфелі є значною та складає 58,64%. Слід зазначити, що з початку 2014 року відбувається зменшення обсягу строкового ресурсу. Причини вилучення строкового ресурсу з боку суб'єктів господарської діяльності є обмеженість доступу до кредитних ресурсів. Таким чином, підприємства змушені вилучати власні депозити для фінансування поточної діяльності. При цьому, значна кількість підприємств втратили власні кошти внаслідок введення до банківських установ тимчасової адміністрації та подальшої ліквідації. У випадку ж з фізичними особами, вилучення строкових депозитів відбувалось на фоні зниження реальних доходів населення за одночасного підвищення рівня інфляції, а також прагнення громадян зафіксувати власні заощадження шляхом конвертації їх в іноземну валюту.

– За підсумками лютого 2015 року **фінансовий результат** БСУ був від'ємним та становив (-) 74 531 млн. грн. Від'ємний фінансовий результат БСУ за підсумками лютого 2015 року зумовлений в першу чергу погіршенням якості активів банків, що зумовлює необхідність подальшого доформування резервів, що, в свою чергу, негативно впливатиме як на показники доходності, так і на рівень капіталізації БСУ.

Підготовлено аналітичним департаментом НРА «Рюрік» на основі офіційних даних Національного банку України (режим доступу: www.bank.gov.ua).

Відповідальний за випуск:
Директор з розвитку НРА «Рюрік»,
к.е.н., Долінський Леонід Борисович, тел. (044) 383-04-76.

Відповідальний аналітик:
Старший фінансовий аналітик НРА «Рюрік»,
Першин Дмитро Олександрович, тел. (044) 489-87-33 / 49 (вн. 705)

ТОВ «РЮРІК»

04053 Україна, м. Київ, вул. Артема, 37-41
+38 (044) 383 0476, +38 (044) 489-8733 / 49
e-mail: info@rurik.com.ua
www.rurik.com.ua

